EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 16.7.2021
COM(2021) 388 final

2021/0208 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o přistoupení Evropské unie k Úmluvě o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

{SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final} - {SWD(2021) 193 final}

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

V současné době občané a podniky EU, kteří usilují o uznání a výkon soudního rozhodnutí vydaného v EU v zemi mimo EU, čelí roztříštěnému právnímu prostředí, jelikož chybí komplexní mezinárodní rámec pro uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. To znamená, že se oprávnění z rozhodnutí nejprve musí zorientovat v mozaice vnitrostátních právních předpisů zemí mimo EU týkajících se přijímání cizích rozhodnutí a platných dvoustranných, regionálních a mnohostranných smlouvách. Aby tedy měli šanci, že rozhodnutí bude vykonáno, musí účastníci mezinárodních soudních sporů investovat zdroje a čas a často využít externích odborných konzultací, chtějí-li připravit spolehlivou procesní strategii. Tato složitost, stejně jako související náklady a právní nejistota jsou odrazující faktory, které mohou vést k tomu, že se podniky a občané buď soudnímu sporu vyhnou a vyhledají jiné způsoby řešení sporu, vzdají snahu o uplatnění svého nároku, nebo se rozhodnou na mezinárodních transakcích vůbec nepodílet. To by pak mohlo mít negativní dopad na ochotu podniků a občanů EU zapojovat se do mezinárodního obchodu a investičních činností. Kromě toho je kvůli nejistému výkonu soudních rozhodnutí z EU v zemích mimo EU narušeno právo podniků a občanů EU na přístup ke spravedlnosti.

Růst mezinárodního obchodu a investičních toků tato právní rizika pro podniky a občany EU zvyšuje, avšak tuto situaci lze řešit prostřednictvím předvídatelného systému přeshraničního uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Donedávna však na mezinárodní úrovni neexistovala komplexní úprava uznávání a výkonu cizích rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, i když existuje několik dvoustranných či mnohostranných dohod s omezenou oblastí působnosti. Tato situace se s přijetím **Úmluvy o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech** (dále jen „úmluva o soudních rozhodnutích“)[1] v červenci 2019 změnila.

Úmluva o soudních rozhodnutích, která byla přijata pod záštitou Haagské konference o mezinárodním právu soukromém, má potenciál stávající systém pohybu cizích rozhodnutí zlepšit. Cílem úmluvy je prosazovat účinný přístup ke spravedlnosti pro všechny, zjednodušit mnohostranný obchod a investice, které jsou založené na pravidlech, a usnadnit mobilitu prostřednictvím soudní spolupráce[2].

EU vytvoření mnohostranného systému uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vždy podporovala, a proto se do procesu jednání o úmluvě aktivně zapojila s ohledem na své možné přistoupení k tomuto budoucímu mezinárodnímu systému. Na základě mandátu uděleného Evropské komisi Radou v květnu 2016[3] Komise zastupovala zájmy Unie během vyjednávacího procesu na Haagské konferenci o mezinárodním právu soukromém.

Jednání o úmluvě o soudních rozhodnutích byla v červenci 2019 úspěšně uzavřena a úmluva je nyní otevřena k podpisu, ratifikaci nebo přistoupení. Pokud by Evropská unie k úmluvě

---

1 Úmluva ze dne 2. července 2019 o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

2 Preambule úmluvy o soudních rozhodnutích.

3 Viz *výsledky zasedání Rady pro konkurenceschopnost (3470. zasedání Rady) č. 9357/16 z 26. a 27. května 2016* a *návrh rozhodnutí Rady (č. 8814/16) o zmocnění k zahájení jednání o Úmluvě o uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (úmluva o soudních rozhodnutích) v rámci Haagské konference o mezinárodním právu soukromém*.

o soudních rozhodnutích přistoupila, jak navrhuje Komise, úmluva by se vztahovala na uznávání a výkon příchozích a odchozích rozhodnutí mezi členskými státy EU a ostatními smluvními státy úmluvy.

Tento návrh je v souladu s cíli Komise uvedenými v politických směrech pro Evropskou komisi (2019–2024)[4], zejména ve vztahu k prioritě „nový impuls pro evropskou demokracii“[5]. Je v souladu se závazkem Unie prosazovat multilateralismus v mezinárodních vztazích a pravděpodobně povzbudí i další země a obchodní partnery EU, aby k úmluvě o soudních rozhodnutích přistoupili. Přistoupení EU k mnohostranné úmluvě o uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech by rovněž bylo v souladu s politikou Unie zaměřenou na zvýšení růstu mezinárodního obchodu a zahraničních investic a zlepšení mobility občanů po celém světě.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

EU má dobře vyvinutý systém[6] vzájemného uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech mezi členskými státy, který byl zaveden jako nezbytný doplněk k jednotnému trhu. Nařízení Brusel Ia[7] se však nevztahuje na uznávání a výkon rozhodnutí vydaných v zemích mimo EU.

Na mezinárodní úrovni EU uzavřela mezinárodní úmluvu se státy EHP a Švýcarskem (Luganská úmluva z roku 2007[8]). Kromě toho vedl první pokus o vytvoření mnohostranného rámce pro uznávání a výkon soudních rozhodnutí k uzavření úmluvy o volbě soudu z roku 2005[9]. Tato úmluva zajišťuje uznávání a výkon rozhodnutí v případech, kdy se strany dohodly, který soud má mít výlučnou příslušnost pro projednání jejich sporu. Unie tuto úmluvu ratifikovala v roce 2015, což znamená, že je nyní součástí *acquis* Unie.

Kromě úmluvy o volbě soudu z roku 2005, která má jen omezenou oblast působnosti, neexistuje žádný celosvětový mnohostranný rámec pro pohyb soudních rozhodnutí.

Úmluva o soudních rozhodnutích by tedy doplnila stávající unijní právní rámec a zajistila by pohyb cizích rozhodnutí mimo stávající systém zahrnující členské státy EU, státy EHP a Švýcarsko.

Pokud by nebylo učiněno žádné prohlášení, úmluva by nezměnila *acquis* EU, jelikož se oba nástroje použijí v různých kontextech[10]. Je tomu tak proto, že nařízení Brusel Ia se vztahuje na uznávání a výkon soudních rozhodnutí vydaných uvnitř EU, zatímco úmluva by se vztahovala na rozhodnutí vydaná v zemích mimo EU. Prohlášení je však nezbytné, aby

---

4 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_en.pdf.

5 Při současné podpoře cílů spadajících do hlavních kategorií *„silnější Evropa ve světě“* a *„hospodářství ve prospěch lidí“*.

6 Viz nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepracované znění), Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1 („nařízení Brusel Ia“).

7 Tamtéž.

8 Úmluva o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, Úř. věst. L 339, 21.12.2007, s. 3.

9 Úmluva ze dne 30. června 2005 o dohodách o volbě soudu.

10 Viz čl. 23 odst. 4 úmluvy o soudních rozhodnutích. Je třeba poznamenat, že by se úmluva nedotkla ani uplatňování Luganské úmluvy nebo úmluvy o volbě soudu z roku 2005, jelikož dříve uzavřené smlouvy mají podle čl. 23 odst. 2 přednost.

přistoupením k úmluvě nebylo dotčeno dosahování politických cílů nařízení Brusel Ia. Konkrétně v případech týkajících se nájmů nemovitých věcí pro účely podnikání určuje nařízení Brusel Ia výlučnou příslušnost soudů v členském státě, kde se nemovitost nachází. Úmluva o soudních rozhodnutích taková pravidla upravující výlučnou příslušnost v případě nájmů nemovitých věcí pro účely podnikání neobsahuje. Proto by podle úmluvy měly členské státy povinnost uznat a vykonat rozhodnutí vydaná ve třetích zemích, která se týkají nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v EU. To by bylo v rozporu s politickým cílem, z nějž nařízení Brusel Ia vychází, a to udělit výlučnou příslušnost soudům v EU k řešení sporů týkajících se nemovitostí nacházejících se v EU.

Proto by po přistoupení mělo být učiněno konkrétní prohlášení, kterým se vyloučí uznávání a výkon soudních rozhodnutí, jež se týkají nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v EU. Toto omezené prohlášení zaručí soudržnost úmluvy s *acquis* EU, aniž by bránilo úplnému dosažení všech politických cílů tohoto návrhu.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Úmluva o soudních rozhodnutích je výsledkem postupného procesu usnadňování pohybu soudních rozhodnutí po celém světě. Vychází z úmluvy o volbě soudu z roku 2005 a jejím cílem je rozšířit okruh rozhodnutí, jež se mezi zeměmi mohou pohybovat. Cílem úmluv přijatých pod záštitou Haagské konference je činit tak bez kolizí se zvláštními úmluvami, které mohou existovat v různých oblastech, jako jsou námořní a dopravní záležitosti, ani se stávajícími dvoustrannými úmluvami.

Díky zvýšení právní jistoty, snížení nákladů spojených s řízeními v mezinárodních sporech a zkrácení jejich délky má úmluva o soudních rozhodnutích potenciál motivovat podniky a občany EU k tomu, aby se podíleli na mezinárodních transakcích, a tudíž zvýšit objem přeshraničního obchodu a investic.

A konečně je přistoupení k úmluvě o soudních rozhodnutích v souladu se závazkem Unie prosazovat multilateralismus a světový řád založený na pravidlech.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Pravomoc Unie upravovat záležitosti týkající se uznávání a výkonu cizích rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je založena na čl. 81 odst. 2 písm. a) SFEU.

Podle čl. 3 odst. 2 SFEU je ve výlučné pravomoci Unie uzavření mezinárodní smlouvy, pokud její uzavření může ovlivnit společná pravidla EU či změnit jejich působnost. V důsledku přijetí nařízení Brusel I získala Unie výlučnou vnější pravomoc upravovat záležitosti týkající se uznávání a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vydaných ve třetích zemích[11].

[11] Soudní dvůr Evropské unie to potvrdil ve svém *posudku k Luganské úmluvě*, v němž uvedl, že výlučná vnější pravomoc Evropského společenství se mimo jiné vztahuje na uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vydaných ve třetích zemích. Viz posudek 1/03, ECLI:EU:C:2006:81.

Úmluva o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech tedy do této výlučné vnější pravomoci Unie spadá. Unie k ní může přistoupit na základě čl. 81 odst. 2 písm. a) a čl. 218 odst. 6 písm. a) SFEU.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Nevztahuje se na tento návrh

- **Proporcionalita**

Cílem tohoto návrhu je zlepšit přístup stran v EU ke spravedlnosti usnadněním uznávání a výkonu rozhodnutí vydaných soudy v EU bez ohledu na to, kde má dlužník svá aktiva, zvýšit právní jistotu podniků a občanů podílejících se na mezinárodních transakcích a snížit náklady spojené s řízeními v přeshraničních soudních sporech a zkrátit jejich délku. Zároveň je cílem tohoto návrhu umožnit v EU uznávání a výkon soudních rozhodnutí vydaných ve třetích zemích jen v případech, kdy jsou dodrženy základní zásady práva EU a není dotčeno její *acquis*.

Těchto cílů lze dosáhnout pouze dodržováním systému vzájemného uznávání a výkonu soudních rozhodnutí mezi členskými státy, jako je ten, který byl přijat v úmluvě o soudních rozhodnutích. Členské státy již nemají možnost sjednávat mnohostranné nebo dvoustranné úmluvy o uznávání a výkonu soudních rozhodnutí, jelikož vnější pravomoc ve věcech týkajících se mezinárodní příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech náleží výlučně Evropské unii.

Prostřednictvím jednostranných opatření na úrovni EU by nebylo možné výše uvedených cílů dosáhnout, jelikož by taková opatření neusnadnila uznávání a výkon soudních rozhodnutí vydaných v EU v zemích mimo EU.

A konečně by přistoupení k existujícímu mnohostrannému rámci, který EU pomohla vyjednat, bylo účinnější než zahájit se zeměmi mimo EU jednání na dvoustranné úrovni. V závislosti na tom, kolik zemí k úmluvě přistoupí, by mohla zajistit společný právní rámec pro zacházení s rozhodnutími ze třetích zemí, ať už byla vydána kdekoli. Dále by zajistila společný právní rámec pro podniky a občany EU, kteří usilují o uznání a výkon rozhodnutí soudů EU v zemích mimo EU[12].

- **Volba nástroje**

Nevztahuje se na tento návrh

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Nevztahuje se na tento návrh

[12] V této souvislosti viz také oddíly 3 a 4 zprávy o posouzení dopadů připojené k tomuto návrhu.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

V rámci posuzování různých politických možností v souvislosti s úmluvou o soudních rozhodnutích si Komise prostřednictvím otevřené veřejné konzultace a pracovního semináře s členskými státy vyžádala stanovisko zúčastněných stran[13]. Kromě toho externí dodavatel vypracoval studii a také provedl řadu konzultačních činností, jako např. online průzkum, cílené rozhovory se zúčastněnými stranami nebo dotazník rozeslaný orgánům členských států.

Z těchto konzultačních činností vyplynulo, že přistoupení k úmluvě o soudních rozhodnutích podporují jak členské státy, tak převážná většina zúčastněných stran (např. právníci, podniky, profesní organizace právníků a soudních vykonavatelů nebo akademická obec). Pokud jde o možnost učinit prohlášení[14], členské státy byly proti prohlášení na základě článku 19 úmluvy a k prohlášení podle článku 18 se nevyjádřily jasně. Jen malý počet zúčastněných stran byl pro přistoupení s učiněním prohlášení podle článku 19, zatímco ohledně prohlášení podle článku 18 nebyla zjištěna žádná jasná tendence.

Informace získané díky těmto konzultačním činnostem hrály velmi důležitou úlohu ve formování názoru Komise ohledně nejlepšího přístupu, jaký by v tomto návrhu mohla zaujmout. V důsledku toho se Komise rozhodla navrhnout přistoupení EU k úmluvě o soudních rozhodnutích s omezeným, cíleným prohlášením, které vyloučí uznávání a výkon rozhodnutí ze třetích zemí soudy v EU, která se týkají nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v EU.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

V průběhu jednání o úmluvě o soudních rozhodnutích Komise soustavně vedla konzultace s odborníky z členských států a vycházela z odborných znalostí, které jí poskytli. Kromě toho proběhly konzultace s odborníky z členských států také v rámci přípravy tohoto návrhu.

Komise také vycházela ze studie, kterou vypracoval externí dodavatel a která měla podpořit analýzu posouzení dopadů. Tato studie[15] obsahuje rozsáhlou ekonomickou a právní analýzu různých dostupných politických možností. Studie využívá různé analytické nástroje, od využití empirických údajů shromážděných různými způsoby (online průzkum, dotazník a rozhovory) po statistiky či analýzu dokumentů. Pokud nebyly k dispozici kvantitativní údaje, byly použity kvalitativní odhady. Tyto odhady, stejně jako různé jiné použité předpoklady byly potvrzeny externími odborníky na pracovním setkání.

Ze studie vyplývá, že nejvhodnějším způsobem, jak dosáhnout politických cílů, je přistoupit k úmluvě bez jakýchkoli prohlášení. Tento závěr je v tomto návrhu zohledněn, jelikož je navrhováno přistoupení k úmluvě o soudních rozhodnutích jen s omezeným, konkrétním prohlášením, které je považováno za nezbytné pro zajištění soudržnosti se stávajícím *acquis* EU. Zároveň toto omezené prohlášení nebude bránit dosažení ostatních cílů tohoto návrhu ani nenaruší jeho účinnost, pokud jde o očekávané přímé přínosy pro podniky a občany EU.

---

13 Na pracovním semináři členské státy vyjádřily své předběžné názory závisející na další analýze dopadů všech politických možností.

14 Prohlášení podle článku 18 úmluvy (vylučující určité záležitosti) a/nebo podle článku 19 (vylučující rozhodnutí v občanských nebo obchodních věcech států).

15 Bude zveřejněno po přijetí tohoto návrhu.

A konečně Komise vycházela z rozsáhlých odborných znalostí o uznávání a výkonu soudních rozhodnutí na úrovni EU získaných při uplatňování nařízení Brusel Ia a jeho předchůdce nařízení (ES) č. 44/2001[16], které nahradilo Bruselskou úmluvu z roku 1968[17], jež se zabývala stejnou věcí. Ohledně výkladu a použití těchto nástrojů na úrovni EU existují rozsáhlé pokyny Soudního dvora Evropské unie.

- **Posouzení dopadů**

Vhodnost přistoupení EU k úmluvě byla zvážena v rámci zprávy o posouzení dopadů. Pro případ, že by EU k úmluvě přistoupila, bylo zváženo několik alternativních politických možností. Tyto politické možnosti zahrnovaly přistoupení buď bez jakéhokoli prohlášení, nebo s konkrétně vymezenými prohlášeními – buď s prohlášením podle článku 18 úmluvy, kterým by se určité věci vyloučily z oblasti působnosti (záležitosti týkající se spotřebitelů, zaměstnání nebo pojištění a/nebo nájmů nemovitostí pro účely podnikání), nebo s prohlášením podle článku 19 úmluvy, kterým by se vyloučila soudní rozhodnutí v občanských a obchodních věcech týkajících se států nebo státních subjektů.

Upřednostňovanou možností je přistoupení k úmluvě s omezeným, konkrétním prohlášením, které vyloučí uznávání a výkon soudních rozhodnutí, jež se týkají nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v EU.

Pro účely kvantifikace dopadů úmluvy o soudních rozhodnutích na pohyb soudních rozhodnutí mezi zeměmi EU a zeměmi mimo EU byl formulován pracovní předpoklad, že k úmluvě přistoupí osm vybraných zemí mimo EU. Vybranými zeměmi mimo EU byly Argentina, Austrálie, Brazílie, Čína, Japonsko, Jižní Korea, Kanada a Spojené státy americké. Odhad všech dopadů se vztahoval k referenčnímu období 2022–2026.

Upřednostňovaná možnost zlepší přístup ke spravedlnosti a zvýší právní jistotu a předvídatelnost v mezinárodních soudních sporech. Odhaduje se, že přímé přínosy pro občany a podniky EU, kteří usilují o uznání a výkon rozhodnutí vydaného v EU ve vybraných zemích mimo EU, dosáhnou do roku 2026 1,1 až 2,6 milionu EUR. To vyplývá z očekávaného snížení nákladů souvisejících s uznáváním a výkonem soudních rozhodnutí vydaných v EU v zemích mimo EU o 10–20 %. Kromě toho se očekává, že se průměrná délka řízení zkrátí v průměru o tři až šest měsíců.

Jednodušší a předvídatelnější systém uznávání a výkonu cizích rozhodnutí v občanských a obchodních věcech by také měl podpořit mezinárodní obchod a investice. Pravděpodobný růst mezinárodního obchodu a investic by mohl mít pozitivní dopad na mikro- i makroúrovni a mohl by pozitivně ovlivnit i pracovní příležitosti. Z lepšího přístupu ke spravedlnosti a právní jistoty při mezinárodních transakcích, které úmluva o soudních rozhodnutích zajistí, budou mít prospěch především malé a střední podniky.

Upřednostňovaná politická možnost je zejména plně v souladu s *acquis* EU v této oblasti, a to konkrétně s nařízením Brusel Ia. V rámci upřednostňované možnosti jsou z oblasti působnosti úmluvy vyloučeny nájmy nemovitých věcí pro účely podnikání, jelikož nařízení Brusel Ia uděluje výlučnou příslušnost k řešení sporů týkajících se nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v EU, soudům v EU.

[16] Viz nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1.

[17] Viz Bruselská úmluva o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech z roku 1968, Úř. věst. L 299, 31.12.1972, s. 32.

Na druhou stranu nebylo považováno za nutné učinit prohlášení, které by vylučovalo ostatní zvažované záležitosti[18]. Úmluva slabším stranám (spotřebitelům, zaměstnancům nebo pojistníkům, pojištěným či osobám oprávněným z pojistné smlouvy) poskytuje přiměřenou ochranu, byť jiným způsobem než *acquis* EU. Kromě toho by na rozdíl od nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v EU, mohla jiná prohlášení s širší oblastí působnosti bránit úplnému dosažení cílů této iniciativy.

Zpráva o posouzení dopadů obdržela dne 23. dubna 2021 kladné stanovisko Výboru pro kontrolu regulace.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Návrh nemá žádný dopad na náklady malých a středních podniků. Vzhledem k tomu, že malé a střední podniky upřednostňují soudní řízení před rozhodčím řízením, se navíc očekává, že zvýšení právní jistoty spolu se snížením nákladů spojených s řízeními v mezinárodních sporech a zkrácením jejich délky bude mít pozitivní dopad na jejich ochotu podílet se na mezinárodních transakcích nebo je rozšířit. Přistoupení k úmluvě může dále zlepšit konkurenceschopnost malých a středních podniků. To proto, že se sníží náklady spojené s řízeními v mezinárodních sporech a tím nepřímo i náklady spojené s mezinárodním obchodováním, což malým a středním podnikům se sídlem v EU poskytne konkurenční výhodu oproti podnikům ze zemí, jež úmluvu neratifikují. Očekává se, že návrh bude mít pozitivní dopad také na mezinárodní obchod a investice.

- **Základní práva**

Návrh by měl zlepšit přístup ke spravedlnosti pro podniky a občany EU, jelikož se obecně zlepší přeshraniční uznávání a výkon soudních rozhodnutí, nedílná součást práva na přístup ke spravedlnosti, a stanou se předvídatelnějšími. Úmluva do značné míry odráží pravidla uznávání a výkonu soudních rozhodnutí použitelná uvnitř EU (nařízení Brusel Ia). Úmluva se tedy v zásadě neodchyluje od základních práv a zásad procesní spravedlnosti v EU. Úmluva zejména poskytuje důvod pro odmítnutí uznání a výkonu soudních rozhodnutí, jež jsou neslučitelná se základními zásadami procesní spravedlnosti nebo s veřejnou politikou státu, v němž jsou uznání a výkon navrhovány. To by na základě vyzkoušeného přístupu[19] pomohlo zajistit, aby v zemích mimo EU byla řádně dodržována základní práva jako právo na obhajobu nebo na spravedlivý proces. Zlepšením uznávání a výkonu rozhodnutí soudů EU ve třetích zemích by úmluva rovněž měla usnadnit využívání svobody podnikání a posílit dodržování práva vlastnit majetek v EU.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Rozhodnutí nemá žádné důsledky pro rozpočet Unie. Členským státům mohou v souvislosti s prováděním úmluvy vzniknout jednorázové náklady a mírně mohou vzrůst náklady soudních orgánů členských států, jelikož se předpokládá mírný nárůst počtu případů. Očekává se však, že tyto náklady budou ve střednědobém a dlouhodobém horizontu kompenzovány očekávaným zkrácením délky řízení.

[18] Jednalo se o záležitosti týkající se spotřebitelů, zaměstnání a pojištění.

[19] Kromě nařízení Brusel Ia byl tento přístup uplatněn také v Luganské úmluvě a v úmluvě o volbě soudu z roku 2005.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Vzhledem k tomu, že se návrh týká přístupu EU k mezinárodní úmluvě, jež obsahuje jasná pravidla pro uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí, nebude vytvořen žádný plán provádění.

Pokud jde o monitorování a hodnocení provádění úmluvy v praxi, EU se zúčastní zasedání zvláštní komise, která za účelem zhodnocení uplatňování úmluvy v praxi pravidelně pořádá Haagská konference o mezinárodním právu soukromém.

Vnitřní hodnotící a monitorovací mechanismus EU bude co nejvíce odpovídat hodnotícímu mechanismu Haagské konference o mezinárodním právu soukromém. Hodnocení bude prováděno v pravidelných intervalech a bude zahrnovat posouzení dopadů přistoupení EU k úmluvě o soudních rozhodnutích, jakož i hodnocení toho, zda bylo dosaženo hlavních cílů sledovaných přistoupením k úmluvě. Hodnocení bude dále zahrnovat analýzu vhodnosti prohlášení za účelem posouzení, zda již učiněná prohlášení ponechat v platnosti nebo je zrušit nebo zda učinit nová prohlášení.

- **Informativní dokumenty (u směrnic)**

Nevztahuje se na tento návrh

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Vzhledem k výlučné vnější pravomoci Evropské unie a skutečnosti, že úmluva o soudních rozhodnutích na základě svého článku 26 umožňuje, aby k ní přistoupila organizace regionální hospodářské integrace, by se EU měla stát smluvní stranou úmluvy bez členských států, a to na základě kladného rozhodnutí Rady.

Při přistoupení by tudíž Evropská unie měla v souladu s článkem 27 úmluvy prohlásit, že vykonává pravomoc ve všech věcech upravených touto úmluvou a že její členské státy nebudou smluvními stranami této úmluvy, ale budou jí vázány na základě přistoupení EU k této úmluvě. V souladu s Protokolem (č. 22) o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o fungování Evropské unie, podle nějž se Dánsko neúčastní opatření přijatých podle čl. 81 odst. 2 této smlouvy, se přistoupení EU k úmluvě o soudních rozhodnutích Dánska netýká.

Při přistoupení k úmluvě by EU také měla učinit prohlášení v souladu s článkem 18 úmluvy týkající se její věcné působnosti, a vyloučit tak z oblasti působnosti úmluvy rozhodnutí, která se týkají nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v Evropské unii.

2021/0208 (NLE)

Návrh

ROZHODNUTÍ RADY

o přistoupení Evropské unie k Úmluvě o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 81 odst. 2 písm. a) a čl. 218 odst. 6 písm. a) této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

s ohledem na souhlas Evropského parlamentu[1],

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 2. července 2019 byla pod záštitou Haagské konference o mezinárodním právu soukromém uzavřena Úmluva o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „úmluva“).

(2) Cílem úmluvy je podpořit přístup ke spravedlnosti po celém světě prostřednictvím posílené mezinárodní soudní spolupráce. Zejména je cílem úmluvy snížit rizika a náklady spojené s přeshraničními soudními spory a řešením sporů a v důsledku toho usnadnit mezinárodní obchod, investice a mobilitu.

(3) Unie se aktivně podílela na jednáních vedoucích k přijetí úmluvy a sdílí její cíle.

(4) V současné době občané a podniky Unie, kteří usilují o uznání a výkon soudního rozhodnutí vydaného v Unii v zemi mimo Unii, čelí roztříštěnému právnímu prostředí, jelikož chybí komplexní mezinárodní rámec pro uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech. Růst mezinárodního obchodu a investičních toků tato právní rizika pro podniky a občany Unie zvyšuje, nicméně tato situace by měla být řešena prostřednictvím předvídatelného systému přeshraničního uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech.

(5) Těchto cílů lze dosáhnout pouze dodržováním systému vzájemného uznávání a výkonu soudních rozhodnutí mezi členskými státy, jako je ten, který byl přijat v úmluvě. Zároveň by úmluva měla v Unii umožnit uznávání a výkon soudních rozhodnutí vydaných ve třetích zemích jen v případech, kdy jsou dodrženy základní zásady práva Unie a není dotčeno její *acquis*.

(6) Podle článku 26 úmluvy mohou organizace regionální hospodářské integrace jako Unie, které mají pravomoci v některých nebo ve všech věcech upravených úmluvou, tuto úmluvu podepsat, přijmout, schválit nebo k ní přistoupit.

(7) Podle čl. 3 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie je ve výlučné pravomoci Unie uzavření mezinárodní smlouvy, pokud její uzavření může ovlivnit společná pravidla Unie či změnit jejich působnost. Úmluva ovlivňuje sekundární právo Unie v oblasti soudní příslušnosti a uznávání a výkonu výsledných soudních rozhodnutí, zejména

[1] Úř. věst. C , , s. .

nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012[2]. Unie má tedy výlučnou pravomoc ve všech věcech, které úmluva upravuje.

(8) Podle čl. 24 odst. 3 a článku 28 úmluvy může k přistoupení k úmluvě dojít před jejím vstupem v platnost.

(9) Unie by úmluvu měla uzavřít přistoupením.

(10) Při přistoupení k úmluvě by Unie podle článku 27 úmluvy měla prohlásit, že vykonává pravomoc ve všech věcech upravených touto úmluvou. V důsledku toho by členské státy měly být touto úmluvou vázány na základě jejího uzavření Unií.

(11) V případech týkajících se nájmů nemovitých věcí pro účely podnikání určuje nařízení (EU) č. 1215/2012 výlučnou příslušnost soudů v členském státě, kde se nemovitost nachází. Úmluva taková pravidla upravující výlučnou příslušnost v případě nájmů nemovitých věcí pro účely podnikání neobsahuje. Při přistoupení k úmluvě by proto Unie měla učinit prohlášení v souladu s článkem 18 úmluvy a vyloučit tak z oblasti působnosti úmluvy rozhodnutí, která se týkají nájmů nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v Unii.

(12) Irsko je vázáno nařízením (EU) č. 1215/2012, a proto se účastní přijímání tohoto rozhodnutí.

(13) V souladu s články 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání tohoto rozhodnutí a toto rozhodnutí pro ně není závazné ani použitelné,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Unie uzavírá Haagskou úmluvu ze dne 2. července 2019 o uznávání a výkonu cizích soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (dále jen „úmluva“).

Znění úmluvy se připojuje k tomuto rozhodnutí.

Článek 2

Komise určí osobu zmocněnou uložit jménem Unie listinu o přístupu uvedenou v čl. 24 odst. 4 úmluvy.

Článek 3

Při uložení listiny uvedené v čl. 24 odst. 4 úmluvy učiní Unie toto prohlášení v souladu s čl. 27 odst. 1 úmluvy:

„Evropská unie v souladu s čl. 27 odst. 1 úmluvy prohlašuje, že vykonává pravomoc ve všech věcech upravených touto úmluvou. Její členské státy úmluvu nepodepíší, neratifikují, nepřijmou ani neschválí, ale jsou jí vázány na základě jejího uzavření Evropskou unií.

Pro účely tohoto prohlášení pojem „Evropská unie“ nezahrnuje Dánské království, a to podle článků 1 a 2 Protokolu (č. 22) o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o fungování Evropské unie.“

[2] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, 20.12.2012, s. 1).

Článek 4

Při uložení listiny uvedené v čl. 24 odst. 4 úmluvy učiní Unie toto prohlášení v souladu s článkem 18, které se týká nájmů nemovitých věcí pro účely podnikání:

„Evropská unie v souladu s článkem 18 úmluvy prohlašuje, že úmluvu nebude uplatňovat na nájmy nemovitostí pro účely podnikání, kdy se tyto nemovitosti nacházejí v Evropské unii.“

Článek 5

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*[3].

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně

[3] Datum vstupu dohody v platnost zveřejní generální sekretariát Rady v *Úředním věstníku Evropské unie*.